

Moderskeppet.se

Anteckningsmaterial till kursen **Det bästa2** Hoppas du gillar den.

Med **Mattias Karlsson** - Adobe Certified Instructor

Se fler kurser på [Moderskeppet.se/dvd](https://moderskeppet.se/dvd)

Om texthäftet

Vi har två tankar med det här häftet:

- Kom ihåg och anteckningsstöd
- Svenska översättningar

Det ska alltså hjälpa dig att minnas vad Mattias gjort

i de olika videofilmerna. Så du inte behöver spola riktigt så mycket fram och tillbaka. Men lite stödtexter blir allt mycket lättare. Vi har lämnat materialet rätt så luftigt så att du själv kan fylla på med små stödanteckningar efter behov.

Häftet är dock inte färdiga skriftliga guider, det märker du direkt. Så materialet fungerar inte alls för sig.

Lycka till med ditt Photoshoppande.

Photoshop för dig med Macintosh

Jag köpte nyligen en bärbar Macintosh. Och jag verkar inte vara ensam. Särskilt när man, som jag, kan starta datorn både i Mac OS och Windows.

Photoshop som program fungerar i princip identiskt i Mac OS och Windows. Men allt är ändå inte frid och fröjd i Photoshop för en inbiten Windows-användare som jag.

Modifieringsknapparna, Ctrl och Alt, är annorlunda. Jobbigast här är att inte bara namnen är annorlunda utan deras placering stämmer heller inte helt, så muskelminnet gör fel hela tiden. Sen saknar styrplattan/musen högerknapp.

Ctrl = Äpplet

Med håll ner "Control" så menas "Ctrl" på ett Windowstangentbord. På Mac finns en visserligen en Ctrl-knapp men det är inte den som menas.

Motsvarande knapp är istället Apple-tangenten, kringlan. Kallas ibland Command eller Cmd. Borde få Priset för mest förvirrande sak tror jag.

Alt = Option eller Alt

Med håll ner "Alt" så menas "Alt" på ett Windowstangentbord. På Mac är det Optiontangenten. På min nya Mac är den numera märkt

"Alt" men det är den inte på alla Mactangentbord.

Högerklicka finns inte

Många menyer kommer man åt med ett "högerklick". Förslagsvis med en mus med två knappar. Har du en Macintosh-mus med bara en knapp så finns lite alternativ:

- Håll ner "Control" och musklicka.
- Håll ner musknappen extra länge
- Köp en ny mus med två knappar (som kan kännas mycket värt det om du bytt från Windows till Mac)

Nya tekniker du behöver kunna

Här lär du dig en del verktyg du behöver kunna för att kunna hoppa fritt i kursen. Viktigt att se om din tidigare erfarenhet bara är min grundkurs.

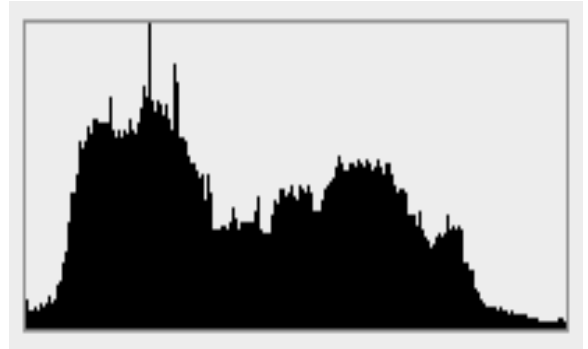
00. Introduktion

I den här delen introducerar jag en del begrepp som inte finns med i min Grundkurs i Photoshop.

Grundkursen kan du se gratis på moderskeppet.se/grunderna och den är alltid en god start om du är nybörjare.

01. Så fungerar histogram

En förklaring av Histogrammet som är ett hjälpmedel för analys av ljuset i bilden.

02. Levels sköter ljuset

Verktyget Levels (nivåer) använder tre enkla regler för ljus. Dessa är matchade mot en grafisk representation av bilden.

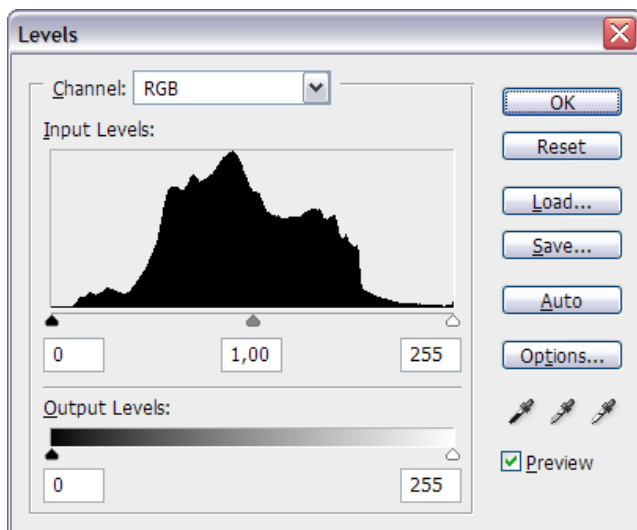
Image>Adjustments>Levels
(bild>justeringar>nivåer)

Svartpunkt: Skjuter in fotots svarta punkt. Sträcker därmed ut tillgängligt ljus till den och använder den som ny "startpunkt" för ljuset i fotot.

Vitpunkt: Skjuter in fotots vita punkt. Sträcker därmed ut tillgängligt ljus till den och använder den som ny "ändpunkt" för ljuset i fotot.

Gamma: Flyttar hela ljuset i fotot upp eller ner utan att tvinga det förbi eller tappa satt svart och vitpunkt.

Levels är ett enkelt verktyg att förstå och använda. Faktum är att det mycket svårare att beskriva i ord än att använda i vardagen.

03. Lite mer om Levels

Mer möjligheter med verktyget Levels (nivåer) samt exempel på hur du använder det.

- Dra in svart och vitpunkten för att öka fotots dynamik.
- Korrigera mellantoner.
- Håll ner "Alt" när du drar inåt.

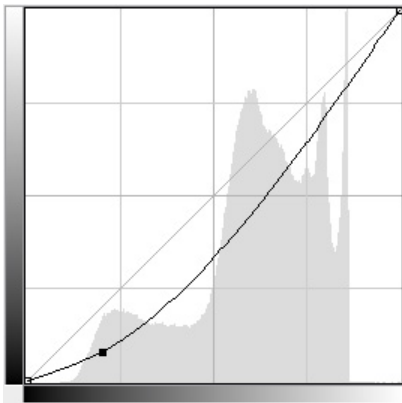
04. Curves är det största verktyget

Förståelse för Curves (kurvor) ger dig tillgång till Photoshop's viktigaste verktyg.

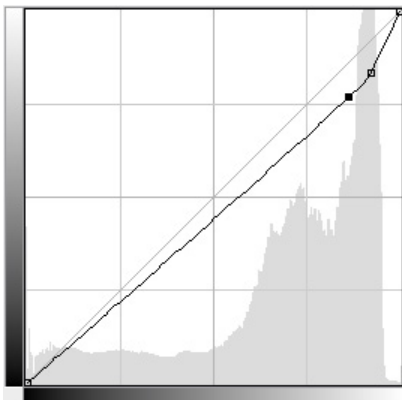
Image>Adjustments>Curves

(bild>justeringar>kurvor)

- Böj upp kurvan för ett ljusare foto
- Böj ner kurvan för ett mörkare foto

- Sätt en punkt för att mörka ner de övre tonerna.
- Sätt en till för att balansera tillbaka

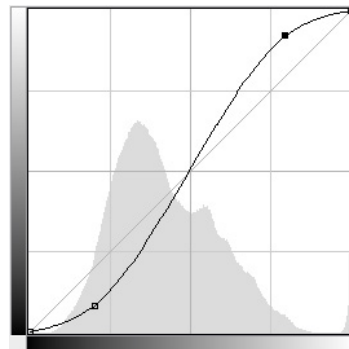

05. Curves för kontrast

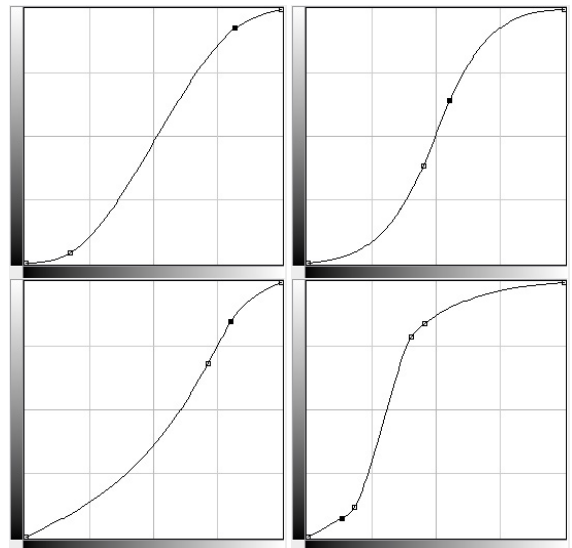
Men en s-kurva kan du enkelt förändra och förbättra kontrasten i din bild.

Tre sätt att öka kontrasten:

- Svart nedåt, utan att parera med punkt
- Vitt uppåt, utan att parera med punkt
- Gör båda samtidigt. = S-kurva

Varianter av s-kurvan

06. Justeringslager

Justeringslager är flexibla justeringar av bilden som kan korrigeras i efterhand i all evighet.

På engelska heter de Adjustmentslayers.

Istället för att gå in i image-menyn och skapa ändringar kan du nyttja justeringslager. Dessa lägger sig som lager ovanför och kan även staplas på varandra.

Skapa ett justeringslager

- Skapa ett justeringslager för Levels (nivåer) med knapp i lagerfönstret
- Ändra bildens nivåer
- Nöj dig med ändringarna med OK
- Dubbelklicka på justeringslagret för att se att du kan ändra igen
- Slå på och av det lagret med ögat

07. Masker gör urval enklare

Med en lagermask målar du enkelt för att begränsa din justering till ett område.

- Ljusa upp med ett justeringslager för Levels (nivåer)
- Måla bort med svart färg så att inte resten är påverkat.
- Hoppa mellan vit och svart färg

08. Omvänd mask är ett smart sätt att börja

Ofta är det lättare att börja med en svart mask och vit pensel för att måla fram en justering.

- Öka ljuset med Levels (nivåer)

- Invertera masken med

Image>Adjustments>Invert

(bild>justeringar>invertera)

- Måla med vit pensel

- Förändra med ett justeringslager

- Invertera masken med "Ctrl+i"

- Måla med vit pensel

09. Verktyg som återkommer

Nu kan du nya kraftfulla verktyg och är redo för mina workshoppar.

Så fungerar färg och de 9 färgverktygen

Lär dig hur Photoshop ser på färg och hur de olika färgverktygen skiljer sig från varandra. Allt för att du ska kunna färgbehandla dina bilder med största möjliga kontroll och förståelse.

00. Färg följer två modeller

I denna workshop lär du dig två modeller för färg och de verktyg som använder dem.

01. Om färg och balansering

Färghjulet innehåller hela spektrumet av färger. På motsatt sida av varandra i hjulet sitter komplementfärger.

Blå och gul är alltså komplementfärger till varandra. Du kan se dem som varandras motsatser. Blå är kall, gul är varm.

Grunden i de flesta färgverktygen i Photoshop är tre par av komplementfärger:

- Blå - Gul
- Grön - Magenta (lila)
- Röd - Cyan (typ mintgrön)

02. Färgbalans med Photofilter

Enklaste formen av färgbalansering görs genom att tillföra en färg rätt över fotot, det görs enklast med Photofilter (fotofilter).

Image>Adjustments>Photofilter
(bild>justeringar>fotofilter)

- Välj Photofilter (fotofilter), som justering eller som justeringslager
- Balansera bilden genom att tillföra värme

03. Färgbalans med Color Balance

Color Balance (färgbalans) är utgångsverktyget för de flesta former av färgbalansering. I det verktyget är ljuset uppdelat i tre band: Skuggor, mellantoner och högdagrar. Färgbalansering sker separat i dessa.

Image>Adjustments>Color Balance
(bild>justeringar>färgbalans)

- Välj Color Balance (färgbalans), som justering eller som justeringslager
- Balansera bilden genom att tillföra mer av gult i först mellantoner, sedan högdagrar och sist skuggor.

04. Om nyans

Det andra sättet att se färg på i Photoshop. Färghjulet fungerar även här som teoretisk och praktisk grund. Men här sker inte justeringarna med komplementfärger som bas.

Färgens nyans kan ändras genom att flytta den med- eller moturs i färghjulet.

Nyansen vill du exempelvis ändra för att byta färgen på en tröja från grön till blå. Mer subtila justeringar kan vara att flytta nyansen på en torr gräsmatta, från gulgrönt till klargrönt.

05. Nyans med Hue / Saturation

Nyans är den första delen av den nya modellen att tänka. Nu kan du helt byta färg på vad du vill.

Image>Adjustments>Hue/Saturation

(bild>justeringar>nyans/mättnad)

- Välj Hue/Saturation (nyans/mättnad), som justering eller som justeringslager
- Flytta nyansen

06. Om mättnad

Som en volymkontroll för färg. Vrid upp för starka färger och ner för svartvitt.

Färgmättnad brukar jag kalla för färgtryck eller att det är volymkontrollen för färg. Problem med färg behöver inte vara att den är i fel nyans eller för kall/varm. Felet kan enkelt vara att det är för mycket eller för lite av färgen.

Gula tänder tar du inte bort genom att balansera dem med blått. Inte heller genom att flytta nyansen (tänderna blir inte bättre i grönt). Istället borde de inte vara färgade alls. Färgmättnaden ska alltså minskas.

07. Mättnad med Hue / Saturation

Mättnad styrs i ett verktyg som ger dig tillgången med ett enkelt reglage.

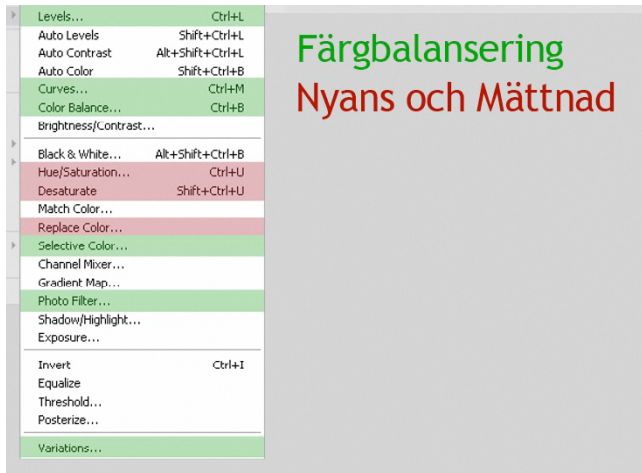
Image>Adjustments>Hue/Saturation

(bild>justeringar>nyans/mättnad)

- Välj Hue/Saturation (nyans/mättnad), som justering eller som justeringslager
- Öka färgmättnaden

08. Om de 9 färgverktygen

Om de 9 huvudverktygen för att styra färg och till vilken färgmodell de hör.

09. Photofilter

Trots sin enkelhet är Photofilter (fotofilter) ofta effektivast. Särskilt om du bara vill tona en bild som är neutral åt kallt eller varmt. Välj färg i menyn och hur mycket. Du kan även klicka på färgen och skapa en helt egen.

Image>Adjustments>Photofilter

(bild>justeringar>fotofilter)

Till skillnad från de andra verktygen kan du i Fotofilter byta färgens ton utan att påverka mängden. Att du också helt kan väja färg själv gör det perfekt för laborerande. Nackdelen med Fotofilter är att du i verktyget inte kan isolera specifika ljusområden. Exempelvis att bara tona mörka partier av fotot.

Vill du färgbalansera måste du ha koll på färghjulet och komplementfärgen till det sticket du vill få bort och det är svårt. Är det ett foto med fel vitbalans passar Varmt filter (85 och LBA) eller Kallt filter (80 och LBB) bäst.

10. Color Balance

Color Balance (färgbalans) har de primära färgerna (röd, grön och blå) och reglagen rör dig mot dem eller bort från dem. Bort innebär mer av deras komplementfärg. Antingen för att neutralisera eller för att skapa ett färgstick.

Image>Adjustments>Color Balance

(bild>justeringar>färgbalans)

Önskvärda färgstick kan exempelvis vara att kyla av skuggorna i ett foto för en kall effekt. Kryssa då i skuggor och dra mot cyan och/eller blå.

Största problemet med Color Balance är att gränserna för skuggor, mellantoner och högdagrar överlappar kraftigt. Det blir lätt kaka på kaka av alla justeringar. Du justerar mellantonerna önskat mycket och klickar sedan i skuggor för att justera även där. När mer färg tillförs hamnar det även mer i mellantonerna och du får gå tillbaka för att parera.

11. Variations

Rent praktiskt är det svåraste med färgbalansering att faktiskt se den felaktiga färgen i fotot. Oftast är det först när den är borta som det är riktigt uppenbart att den fanns. Våra ögon har en fantastisk förmåga att själva balansera och därmed kompensera. Dvs vi ser hudtonen ändå, trots att den kanske ligger bakom en grön hinna.

Image>Adjustments>Variations

(bild>justeringar>variationer)

Därför är Variations (variationer) riktigt bra. Här ser du alla tänkbara alternativ och helt plötsligt blir det uppenbart åt vilket håll som är mest rätt. Många använder Variationer till just det - ett analysverktyg. In i det och titta lite, byt sedan till Färgbalans som är känsligare.

Lite udda kuriosita: Intensitetsregeln, fint till grovt som avgör hur mycket effekt som blir för ett klick, har sju steg i Windows och sex steg i Macmiljö. Fråga inte varför.

Variationer finns inte som ett justeringslager.

12. Selective Color

Selective Color (selektiv färgändring) är ett rätt så finkänsligt verktyg som jag själv sällan använder. Verktöget låter dig ändra "färgen i färgen". Du kan själv välja vilka färgområden som ska justeras för att exempelvis tillföra blå ton i ett fotos röda områden.

Image>Adjustments>Selective Color
(bild>justeringar>selektiv färgändring)

Det som är mest krångligt med Selective Color är att reglagen är tvärtom, med komplementfärgerna som namn på reglagen. Därför känns verktöget fokuserat på tryckbranschen, de arbetar gärna i CMYK. Eller om du är en riktig finlirare som vill ha maximal kontroll på allt.

13. Levels

Med Levels kan du justera färg. Det finns kanaler för de primära färgerna röd, grön och blå.

Image>Adjustments>Levels
(bild>justeringar>nivåer)

Men Levels (nivåer), är inte det för ljus? Ja och nej. I första läget så är det ljus som justeras. Men väljer du en annan kanal så justerar du färg. Det finns kanaler för de primära färgerna röd, grön och blå.

Det betyder att om du väljer röd kanal och drar mittenreglaget åt vänster så tonas fotot åt rött. Drar du åt höger istället så tonas det åt cyan som komplementfärg till röd.

14. Curves

Curves (kurvor) är det mest komplexa verktyget för färgredigering. Likt Nivåer är utgångsläget till för ljusjustering men du kan även hantera varje kanal separat och kommer på så sätt och paren av komplementfärger.

Image>Adjustments>Curves

(bild>justeringar>kurvor)

Riktiga proffs gör den mesta av sin färgkorrigering i Kurvor. Till skillnad mot Färgbalans kan du sikta in dig på vilket ljussegment du så önskar och själv begränsa segmentets storlek.

Sätter du en punkt på kurvan och puttar den uppåt får du mer av kanalens färg, puttar du nedåt får du mer av komplementfärgen.

15. Pipetter i Levels och Curves

Längst ner till höger i Levels (nivåer) finns tre pipetter. De hjälper dig att mäta av färgstick och ta bort dem automatiskt.

Den mellersta pipetten är riktigt bra. Klicka på något i fotot som borde vara neutralt grått - grå färg, utan färgstick. Photoshop mäter om det finns ett färgstick och sätter reglagen för röd, grön och blå för att minimera det.

Det svåra är egentligen att hitta något grått. Därför fotar en del fotografer med så kallade gråkort.

16. Auto fungerar faktiskt

Autofunktionerna är bättre än du hört. Jag visar dig hur de egentligen fungerar.

De två automatiska verktygen för färgjustering kan liknas med "Photoshop sätter själv ut pipetterna".

- Autolevels (autonivåer). Maximal svart och vitpunkt som sätts ut i varje kanal för sig, vilket oftast resulterar i en färgstark bild.
- Autocolor (automatisk färg). Photoshop försöker även förutse var gråpunkten ska vara och neutraliserar i så fall ett färgstick. De kan båda vara användbara när det är svårt att hitta färgsticket själv.

Du kan komma åt båda från Nivåer och Kurvor om du klickar på Options (alternativ).

- Autolevels (autonivåer) är Enhance contrast per channel (förbättra kontrast per kanal)
- Autocolor (automatisk färg) är Find dark and light colors (sök mörka och ljusa färger)

17. Hue / Saturation

Med Hue/Saturation (nyans/mättnad) kan du förflytta en bilds nyans längs färghjulet. Du kan även öka och minska färgmättningen.

Image>Adjustments>Hue/Saturation
(bild>justeringar>nyans/mättnad)

18. Mer Hue / Saturation

Du kan rikta in dig på ett färgsegment i taget.
Det gör verktyget mycket kraftfullare än du tror.

Image>Adjustments>Hue/Saturation

(bild>justeringar>nyans/mättnad)

I verktyget är det fullt möjligt att sikta in sig på ett specifikt färgområde i rullgardinsmenyn. Utgångspunkten är alltid en av de primära färgerna eller deras komplementfärg. Du kan dock själv styra om områdets färg och spann längst ner i fönstret, antingen med reglagen eller med hjälp av pipetterna.

Glöm inte att pipetten är ”utgråad” fram tills det att du valt åtminstone något färgområde.

19. Replace Color

Replace Color (ersätt färg) kombinerar nyans och mättnad med ett inbyggt maskningsverktyg. Gör urval och påverka bara dem.

Image>Adjustments>Replace Color

(bild>justeringar>ersätt färg)

Först och främst så finns inte Replace Color som ett justeringslager. Det gör att ingen jag känner använder det regelbundet. Men det finns tillfällen.

Hue/Saturation (nyans/mättnad) kan inte fokusera in sig på ett specifikt ljusområde, bara färg. Se det som en kombination av Trollspöt och Hue/Saturation. Med hjälp av en pipett klickar du i bilden för att välja ut ett färg- och ljusområde.

20. Match Color

Match Color (matcha färg) är ny med CS2 och faller inte riktigt i de två kategorierna som jag listat upp. Med hjälp av verktyget kan du lyfta färgkänslan i ett foto och flytta det till ett annat.

Image>Adjustments>Match Color
(bild>justeringar>matcha färg)

Det underlättar matchning av bilder så att de känns gemensamma, från samma kamera eller fototillfälle. Välj källbild i fönstrets nedre del. Fade (tona) sätter hur mycket matchning som ska ske, noll är max.

Vill du matcha exempelvis hudtoner så gör markeringar i båda bilderna innan.

21. Glöm inte allt annat du kan

Bara för att det går att göra med färgverktygen utan att markera betyder inte att det alltid är det enklaste sättet.

22. Färg är intressant

Det var färgmodellerna och verktygen. Återkom gärna för att fördjupa dig i dem mer.

Svartvitt i det digitala mörkrummet

En workshop som lär dig hela arbetsflödet för att skapa snygga svartvita bilder. Från steget till gråskala, via ljusbehandling till toning.

00. Varför svartvitt

Svartvita foton är ju egentligen inte svarta och vita utan i gråskala. Först ska du dit och sedan ska bilden kanske behandlas mer.

Alla är rörande överens om att det är dumt att låta kameran skapa gråskaleversioner. Istället hänvisas du till Photoshop, ”där är metoderna bättre”. I Photoshop kan du skapa gråskala från färg. När du gör det så matchar du varje färg i fotot till en passande grå ton.

”Vilken metod är bäst?”. Ingen metod gör alltid bäst svartvita foton, alla är bra på något. Hur du vill att ditt svartvita ska se ut är extremt subjektivt, och att nå dit kan kräva olika metoder för olika slags motiv.

För mig handlar det om att metoden jag väljer ska ge mig rätt redskap för att experimentera.

01. Snabba konverteringar

Vissa metoder är snabbare än andra. Det här är mina snabba favoriter.

Desaturate

Image>Adjustments>Desaturate
(bild>justeringar>tunna ut)

Gradient Map

Image>Adjustments>Gradient map
(bild>justeringar>övertöningskarta)

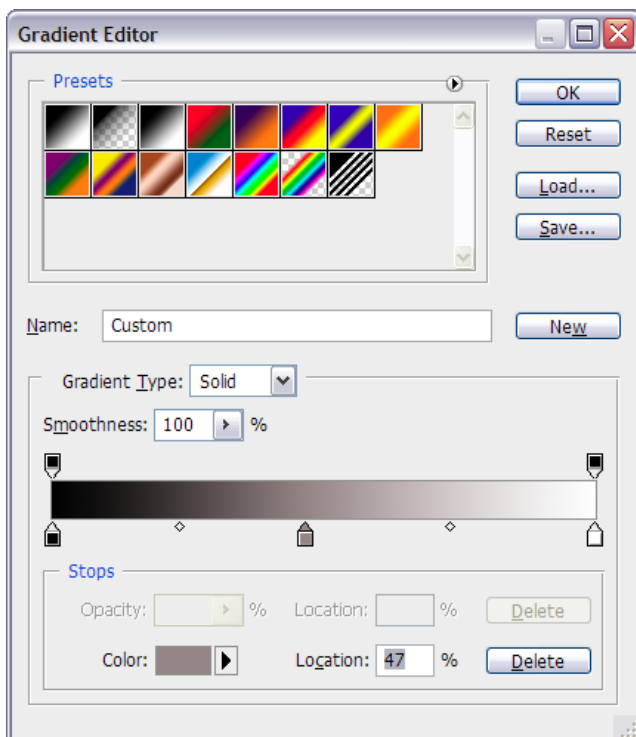
Labläge

- Välj Image>Mode>Lab (bild>läge>lab-färg).
- Öppna kanalfönstret.
- Klicka på kanalen Ljushet.
- Sätt förändringen permanent med Image>Mode>Grayscale (Bild>Läge>Gråskala) och sedan RGB

02. Mer om Gradient Map

Du kan bearbeta din Gradient Map genom att förflytta centrums gråton.

Du kan även utnyttja det för att ge bilden en mild färgton.

03. Channel Mixer

Photoshops populära verktyg Channel mixer (blanda kanaler) ger dig störst möjlighet att själv mixa till den perfekta svartvita mixen av ett färgfoto.

Image>Adjustments>Channel Mixer
(bild>justeringar>blanda kanaler)

Channel mixer utgår från bildens grundfärger: röd, grön och blå. Du har själv kontroll över hur ljus varje kanal ska bli vid skapandet av svartvitt. Tona ner den blå kanalen för en nattsvart himmel och vrid upp den gröna för ett nästan kritvitt gräs.

04. Modifiera blanda kanaler

Du kan bildbehandla din bild innan du gör den svartvitt. Känner du till styrkorna med olika sätt att konvertera kan du förändra ditt foto så att det bättre anpassar sig för metoden.

- Gör gräset grönare
- Gör himlen mer blå
- Gör fotot svartvitt med Blanda Kanaler

05. Två Justeringslager

Det här är en metod som kanske inte är lika välkänd men som ger effektiva resultat. Mest känd är den nog för att den första varianten demonstrerades av den mycket suspekta Photoshopgurun Russell Brown.

Tricket är att utnyttja att Photoshop i grundläget inte gör alla färger lika ljusa när du gör dem svartvitt. Genom att skifta runt färgerna i fotot blir resultatet olika.

Finessen är att metoden inte behöver balanseras hela tiden. Det jobbiga med Channel Mixer är just den eviga balanseringen - flyttar du en regel behöver du alltid kompensera med en annan. Med denna metod slipper du det. Plus att de flesta alternativ du provar ser rätt okej och rimliga ut.

Steg för steg

- Skapa ett nytt justeringslager för Hue/Saturation (nyans/mättnad)
- Skapa ytterligare ett justeringslager. Den här gången för Grafient Map (övertoningskarta)
- Öppna upp Hue/Sat i det mellersta lagret
- Förflytta regeln för Hue (nyans) för förändra hur fotot blir svartvitt. Du har från -180 till +180 att välja på.

06. CS3 Black & White

I nya Photoshop CS3 har justeringen Black & White (svartvitt) tillkommit.

Image>Adjustments>Black & White
(bild>justeringar>svartvitt)

Ungefär samma tanke som Channel mixer. Du har reglage för färger som du kan göra ljusare och mörkare i det svartvita resultatet. Sex reglage hjälper dig.

Det som skiljer det från Blanda kanaler är (välsignat) att de automatiskt parerar intensiteten i fotot. Du slipper alltså att hela tiden sitta och jämna ut ljuset så fort du rör ett reglage.

07. Glöm inte ljusverktygen

Det är lätt att fastna i en tanke att konverteringen ska lösa allt. När du oftast har mycket mer kontroll med kurvor och masker.

- Öka kontrast med S-kurva
- Mörka ner ytor
- Ljusa upp ytor

08. Dodge & Burn -tool

Att skugga och efterbelysa i Photoshop innebär att måla med ljus. Det är termer som går tillbaka till mörkrumsteknik och namnen är lite missvisande för oss digitalbehandlare.

- Dodge (skugga) gör fotot ljusare.
- Burn (efterbelys) gör fotot mörkare

Logiskt, eller hur?

09. Dodge & Burn med Lager

Jag är personligen mer förtjust i de metoder som utnyttjar lager. De ändrar ju inte direkt i bilden och är alltid justerbara i efterhand.

- Skapa ett nytt lager via menyn
Layer>New>Layer (lager>nytt>lager)
- Fyll det med 50% grått
- Sätt blandningsläget till Soft light (mjukt ljus).
Blandningsläget gör att det grå inte syns.
- Arbeta i det nya lagret med Dodge och Burn eller med vita och svarta penslar

10. Toning med Hue eller Color Balance

Toning är en del av Svartvitts bildspråk och det är enkelt utfört med en mängd verktyg

Tona med Nyans

- Hue/Saturation (nyans/mättnad)
- Kryssa i Colorize (färga)

Tona med balans

- Color Balance (färgbalans)
- Tona i olika ljusområden

11. Toning med Photofilter

Photofilter (fotofilter) låter dig tona med valfri färg. En färg som du kan hämta från vilket foto som helst.

- Photofilter (fotofilter)
- Klicka i färgen, hämta/välj valfri färg
- Dra upp procenten

12. Specialtoning med en mask

En liten överkursmodell som ger snygga milt tonade foton.

Innan du skapar Photofilter-lagret så...

- Ctrl+klicka i RGB-kanalen
- En markering skapas
- Vänd markeringen.
- Skapa justeringslager

13. En detalj i färg

Arbetar du i justeringslager så är det lätt att släppa genom en originalfärg. Bara måla i masken.

14. Exempel: Landskap

Ett foto där jag efterhärmar effekten av att fotografera infrarött.

15. Exempel: Porträtt

En försiktigt svartvitt bild där ljusverktygen löser de problem som finns.

16. Exempel: Makro

Kraftfullare och mer extremt. Det är ljusverktygen som skapar de möjligheterna.

17. Mer tankar om svartvitt

Svartvitt är modernt just nu och man kan fråga sig varför?

17 moderna trick du måste kunna

*Det går alltid mode i bildbehandling. Här är 17
trick som just nu syns överallt förklarade. Du lär
dig precis hur du kan använda dem på dina egna
bilder.*

00. Alla måste kunna lite trick

Trick är som recept och jag älskar att prova nya recept. Det finns en form av skönhet i ett riktigt snyggt Photoshoptrick. Något som gör mig både lycklig och hänförd. Likt en matematikers uppskattning av en vacker ekvation blir jag ibland mer förtjust över ett tricks utformning än dess tillämpning.

Trick har funnits, delats och spridits så länge Photoshop funnits. Programmets storhet ligger i det rika utbud instruktioner som finns tillgängligt i böcker, tidningar och online.

Egentligen är tricken som recept. Instruktionerna följs och ut i andra ändan kommer maten, trots att jag inte riktigt begriper vad basilikan gör för skillnad. Med tiden lär jag mig värdera detaljerna och samtidigt anpassa receptet efter egen smak. Jag låter mina vänner kopiera mina recept och egna varianter. På så sätt sprider tricken sig och garanterar Photoshop en evig världsmästartitel.

01. Vinjettering är populärt

Att förändra bildens ljus ut mot kanterna har varit modernt ett tag. Jag visar både verktyg och alternativ.

Alt1 - Snabbt

Burn Tool (efterbelys)

Alt2 – Med markering

- Lasso Tool (markeringslasso)
- Select>Modify>Feather (markera>ändra>ludd)
- Select>Inverse (markera>omvänd)
- Image>Adjustments>Hue/Saturation (bild>justeringar>nyans/mättnad).

02. Vinjettering mot annat än svart

Vinjettering kan göras mot så mycket mer än svart. Vitt, färg och oskärpa är intressanta alternativ.

Alt3 – Mot vitt

- Upprepa steg 1-3 från alt2
- Image>Adjustments>Hue/Saturation
(bild>justeringar>nyans/mättnad).

Alt4 – Mot oskärpa

- Upprepa steg 1-3 från alt2
- Filter>Blur>Lens blur
(filter>oskärpa>linsoskärpa)

Alt5 – Mot färg

- Upprepa steg 1-3 från alt2
- Image>Adjustments>Color Balance
(bild>justeringar>färgbalans)

03. Lokal kontrasthöjning

Svårt att få den där punchen i fotot? Jag lär dig en ny modern effekt som ökar den upplevda kontrasten.

Alt1 - Grundmodellen

- Filter>Sharpen>Unsharp mask
(filter>skärpa>oskarp mask)
- Sätt reglagen till 100% | 50px | 0.

Effekten blir nu rätt kraftfull. Men det är för att du ska få se den tydligt. Minska nu till önskad nivå med översta reglaget - Amount (mängd)

Du kan även laborera med Radien mellan 20-70px.

Alt2 – High Pass

- Layer>Duplicate layer (lager>duplicera lager)
- Filter>Other>High Pass (filter>övriga>högpas)
- Blandningsläget till Overlay (täcka över)

04. Färgkick med lab

Ge dina färger en rejäl boost genom att temporärt gå över i Labläget och utnyttja kurvor.

- Image>Mode>LAB (bild>läge>lab)
- Image>Adjustments>Curves
(bild>justeringar>kurvor)
- Byt till A-kanalen
- Dra in kurvpunkten i övre högra hörnet exakt en ruta. Dra sedan in även den nedre punkten en ruta.
- Byt till B-kanalen
- Dra in på samma sätt
- Image>Mode>RGB (bild>läge>rgb)

05. Apply som Scott Kelby

Kelbys sätt att lyfta färger där Photoshop ger dig enkla alternativ att välja bland.

- Image>Mode>LAB (bild>läge>lab)
- Image>Apply image (bild>använd bild)
- Kombinera kanal och blandningsläge efter smak

06. Pastellkontrast är rätt

Ytterligare en modern effekt som ger ett högkontrastigt resultat. Som gjort för snabba foton.

En mode-effekt som jag har fått hitta på ett namn till. Så det fick bli pastellkontrast. Den kan ses överallt just nu med dess urvattnade färger och höga kontrast.

- Skapa ett nytt justeringslager för Gradient Map (övertöningskarta)
- Sätt blandningsläget till Overlay (täcka över) eller Soft Light (mjukt ljus)

07. Grön kanal till blå kanal

En rätt cool, lite udda, effekt som är blixtnabb att utföra. Allt blått blir tufft mintgrönt.

- Gå till kanalfönstret. Window>Channels (fönster>kanaler)
- Klicka och placera dig i den gröna kanalen
- Klicka "Ctrl+A" för att markera allt. "Ctrl+C" för att kopiera.
- Ställ dig nu i den blå kanalen och klicka "Ctrl+V". Du ersätter nu den blå kanalen med informationen i den gröna.
- Ställ dig i RGB igen för att se slutresultatet.

08. Soffat skimmer

Kanske är det som så att fejkat vaselin på objektivet är det knep i Photoshop som går att göra på flest sätt.

Alt1

- Duplicera lagret med Layer>Duplicate Layer
(lager>duplicera lager)
- Filter>Blur>Gaussian Blur
(filter>oskärpa>gaussisk oskärpa)
- Dra ner Opacitetsregeln

Alt2

- Dra upp Opacitet till 100% igen
- Ändra Blandningsläge

Alt3

- Efter att du satt blandningsläge så välj
- Image>Adjustments>Levels
(bild>justeringar>nivåer)
- Dra in de nedre reglagen 50 steg.

09. Red Dream Glow

Här är ytterligare en metod för att göra fotot mer drömskt. En av mina favoriter. En effekt som är enkel och anpassningsbar till alla foton.

Alt1

- Duplicera lagret
- Gör det svartvitt
- Gör oskarpt med Filter>Blur>Gaussian Blur
(filter>oskärpa>gaussisk oskärpa)
- Blanda med läget Luminosity (luminscens)

Alt2

- Gå till kanalfönstret. Window>Channels
(fönster>kanaler)
- Klicka och placera dig i den röda kanalen
- Klicka "Ctrl+A" för att markera allt. "Ctrl+C" för att kopiera.
- Ställ dig i RGB igen
- Gå över till Lager
- Välj "Ctrl+V".
- Gör oskarpt
- Tona ihop med blandningsläget.

10. Mörkare himmel med ett drag

En mycket efterfrågad effekt du måste kunna - Gör himmelbilder mörkare snabbt, enkelt och ickedestruktivt.

- Se till att svart färg ligger överst.
- Skapa ett nytt justeringslager för Gradient (övertoning)
- Sätt den så att den glider över himlen
- Sätt blandningsläget till Overlay (täcka över)

11. Split toning av svartvitt

Genom att värma upp halva ljusomfånget och kyla upp andra halvan skapas en intressant dissonans du kan utnyttja för att ge bilden lite annorlunda stämning.

- Image>Adjustments>Color Balance
(bild>justeringar>färgbalans)
- Klicka i highlights (högdager)
- Vrid mot kyla
- Klicka i Shadows (skuggor)
- Vrid mot värme

12. Split toning av färg

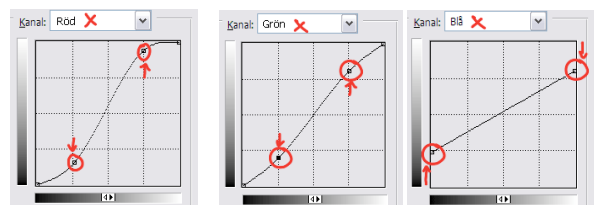
Även färg kan splittonas med tufft resultat. Jag visar dig hur enkelt det är.

13. Vändframkallning / Cross-process

Vändframkallning går ut på att medvetet framkalla filmen i fel vätska. Resultatet fejkar vi i Photoshop.

Steg 1

- Skapa ett nytt justeringslager för Curves (kurvor)
- Tryck direkt OK
- Sätt blandningsläget till Color (färg)
- Dubbelklicka på justeringslagret och påverka färgkanalerna efter önskemål/video

Steg 2

- Skapa ett nytt justeringslager för Curves (kurvor)
- Tryck direkt OK
- Sätt blandningsläget till Luminosity (lumiscens)
- Dubbelklicka och skapa en S-kurva

14. Fejkad LOMO

LOMO är en rysk plastkamera och det är fräckt att efterhärma foton från den. De blir liksom lite färgskruvade och oskarpa, fast snyggt

Tekniken är egentligen precis den samma som när du skapar vinjetteringar. Med skillnaden att du hela tiden vänder och vrider på området som ska påverkas. Samtidigt förstärker du bilden varje gång.

Pröva att ändra på Färg, Ljus, Kontrast och Oskarpa.

15. Brus & Kornighet

Kliniskt rena bilder från perfekta digitalkameror kan behöva lite mer analog känsla med kornighet.

- Filter>Noise>Add noise (filter>brus>lägg till brus).
- Filter>Texture>Grain (textur>korn)
- Filter>Distort>Diffuse Glow (fövrängning>diffus glöd)

Ett grått lager för kornen

- Skapa ett nytt lager
- Fyll det med 50% grått
- Filter>Noise>Add noise (filter>brus>lägg till brus).
- Tryck OK.
- Sätt blandningsläget till Overlay (täcka över).
- Är effekten för kraftig kan du tona ner den med opacitetsregeln.

16. HDR-grunge är det nya

Genom att förstärka allt i fotot på en gång så blir bilden detaljrik. En effekt som just nu känns modern och intressant.

Image>Adjustments>Shadow/Highlights
(bild>justeringar>skugga/högdager)

17. Grunge med Camera RAW CS3

Har du CS3 kan du skapa nya effekter genom att öppna bilden in i Camera RAW.

- Öppna bilden i Camera RAW
- Höj Fill Light (fyllnadsljus)
- Höj Recovery (återställning)
- Fortsätt att höja många reglage
- Dra ner Saturation (mättnad)

18. Dina nya arsenal kan kombineras

Miss inte att allt sitter ihop. Grädde på moset och ketchup på pannkakorna.

Snygga kombinationer du kan pröva:

- Det mesta ihop med vinjettering.
- Slå ihop alla lager och lägg på en svag kontrasthöjning på alla bilder.
- Splittoning ihop med HDR-grunge
- Mörkare himmel ihop med HDR-grunge
- Färgkick ihop med Red Dream Glow

19. Trick är ren lycka

Du kan aldrig ha för många recept. Samla dom i pärmar som ren inspiration.

Stora verk och andra storverk

Lär dig skapa stora utskrifter och jätteplanscher. Som du kan rama in, sätta upp på väggen och ge bort i present. En mängd olika typer visas.

00. Stort är roligt

Planscher och posters. Tavlor och utskrifter.

01. Bara tryck på Print

Att skriva ut är en process. Först ska bilden iordningställas för utskrift. Sen ska den skrivas ut och där finns massvis med alternativ.

Men, många gånger kan du bara slappna av och trycka "print". Processens steg är inte alltid nödvändiga.

File>Print (arkiv>skriv ut)

02. Lämna in och låter proffsen fixa det

Har du 300 bilder som ska ut på papper? Skriv ut kanske inte ska vara din första tanke. Istället är det lämna in som gäller.

Då är det skapa en jpeg som gäller, i hög kvalitet.

- File>Save As (arkiv>spara som)
- Välj jpeg
- Kryssa i att profilen ska med, Tryck OK
- Välj lämplig kvalitet

03. Om bilder och storlek

Det finns ett sammanhang mellan hur många pixlar en bild består av och hur stor du då kan skriva ut den.

Men exakt hur stor du får ut den på papper avgörs av Tätheten på pixlarna i utskrift. Och denna täthet/upplösning väljer du själv.

Image>Image Size (bild>storlek på bild)

04. Förstora bilden eller inte?

Interpolera handlar om att pressa in nya pixlar. Många gånger finns det inget värde i att interpolera.

Image>Image Size (bild>storlek på bild)

05. Beskär i papprets format

När du arbetar med större ark i Photoshop måste du ta hänsyn till formatet på det papper du ska skriva ut.

Crop Tool (beskärverktyget)

06. När ramen och pappret har olika format

Viktigast är ju att ditt foto passar ramen du ska placera det i. Då får du tänka lite till.

Crop Tool (beskärverkyget)

Image>Image Size (bild>storlek på bild)

07. Om efterskärpa

En genomgång av vad ökad, efterskapad skärpa egentligen är.

Att förstärkning av gränser mellan ytor upplevs som starkare skärpa.

Filter>Sharpen>Unsharp Mask
(filter>skärpa>oskarp mask)

08. Grundskärpa för papper

En enkel standardskärpning för utskrift är inte så komplicerad. Jag visar dig hur.

Filter>Sharpen>Unsharp Mask

(filter>skärpa>oskarp mask)

Filter>Sharpen>Smart Sharpen

(filter>skärpa>smart skärpa)

Amount - Påverkar effektens kraftfullhet

Radius - Styr effektens bredd. Anpassas oftast efter upplösningen i slutresultatet.

Threshold - Styr hur stor skillnad i ton det krävs mellan två ytor för att Photoshop ska skärpa upp den. Alltså inte area utan ton.

Smart Sharpen har en funktion som heter "More Accurate" (mer exakt). Scott Kelby brukar skämta och säga att du självklart ska ha den ikryssad för "Who wants less accurate sharpen?".

Typ "de flesta vill ha mindre exakt" är rätt svar. Alltså, den heter "Mer exakt" - inte "Snyggare" eller "Bättre".

Vad den gör är en slags två-pass skärpning där den går genom din bild två gånger. Först vanligt och sedan en gång till på micronivå, där den skärper upp fotot en extra gång. Alltså sånt som du på många foton, till exempel porträtt, inte vill skärpa upp alls - mini-hårstrån, porer etc.

Så i de flesta lägen vill du inte använda dig av "Mer exakt" alls.

09. Hela processen i en film

Stegen mot en färdig jätteutskrift är inte så många och inte svåra att hålla koll på.

- Bildbehandla
- Lägg samman lager
- Förstora om det behövs
- Skärp
- Skriv ut

10. Med passepartout

Du kan utnyttja illusionen av en passepartout för att rama in bilden.

Kort variant

- Image>Canvas Size (bild>arbetsytans storlek)
- Kryssa i Relative
- Lägg på 3cm

Mer exakt

- Beskär för uträknad storlek
- Image>Canvas Size (bild>arbetsytans storlek)
- Kryssa i Relative
- Lägg på saknad storlek

Lyxvariant

- Beskär för uträknad storlek
- Image>Canvas Size (bild>arbetsytans storlek)
- Kryssa i Relative
- Lägg på en tunn ram i vitt
- Image>Canvas Size (bild>arbetsytans storlek)
- Kryssa i Relative
- Lägg resterande cm i svart

11. Galleripresentation

Vill du ytterligare lyfta fram ditt foto och är beredd att ödsla lite fotopapper så är galleripresentation ett alternativ.

Foto och ark

- Skapa ett nytt papper med File>New (arkiv>nytt)
- Kopiera över fotot till det nya arket
- Omforma med Edit> Transform>Scale (redigera>omforma>skala)

Ram

- Skapa ett nytt tomt lager
- Dra ut en markeringsram
- Edit>Stroke (redigera>linjera)
- Välj ett grått streck och tryck OK

Passa rätt

- Markera alla lager
- Välj Move Tool (flyttaverktyget)
- Använd aligneraknapparna
- Markera de två övre lagren
- Flytta med piltangenterna

12. Sätt en snygg text

Jag visar dig alla inställningar i textverktyget och hur du sätter texten på ett papper.

Window>Character (fönster>tecken)

Window>Paragraph (fönster>stycke)

13. Din egen Life-poster

Gör en poster som väcker minnen när du tittar på den.

Gör i ordning alla bilder

- Crop tool (beskärverktyget)
- Ställ Width (bredd) till 4cm
- Ställ Height (höjd) till 3cm
- Beskär och spara
- Återupprepa på alla bilder

Skapa montage

- File>Automate>Contact Sheet 2
(arkiv>automatisera>contact sheet 2)
- Sätt pappers storlek
- Välj antal bilder

Förslag på antal bilder 1

- Om pappret är i förhållande 2:3
- Foton i förhållande 3:4
- Dubbelt så många på höjden som på bredden
- Exempel: 98 bilder 7 x 14
- Exempel: 72 bilder 6 x 12

Förslag på antal bilder 2

- Om pappret är i förhållande 2:3
- Foton i förhållande 1:1 kvadratiska
- Antal foton i samma förhållande som pappret men du kan inte ha ojämnt på korta sidan.
- Exempel: 150 bilder 10 x 15
- Exempel: 96 bilder 8 x 12
- Exempel: 54 bilder 6 x 9

Förslag på antal bilder 3

- Om pappret är i förhållande 3:4
- Foton i förhållande 1:1 kvadratiska
- Antal foton i samma förhållande som pappret men korta sidan måste vara jämt delbart med tre.
- Exempel: 192 bilder 12 x 16
- Exempel: 108 bilder 9 x 12
- Exempel: 48 bilder 6 x 8

14. Montage av utspridda kort

Detta montaget är en av mina presentfavoriter. Det inte svårt och bilderna kan till och med vara tagna med en mobilkamera.

Gör i ordning alla bilder

- Crop tool (beskärverktyget)
- Ställ Width (bredd) till 8cm
- Ställ Height (höjd) till 5,7cm
- Ställ Resolution (upplösning) till 300ppi
- Beskär alla bilderna en och en

Skapa ett nytt vitt ark

- Skapa ett nytt papper med File>New (arkiv>nytt)

Kopiera bilderna

- Använd Move Tool (flyttaverktyget) och dra över det lilla fotot till det nya arket.
- Upprepa

Stila

- Lagerstil: Stroke (ramlinje)
- Lagerstil: Drop shadow (skugga)

Kopiera lagerstil

- Högerklicka på stilen och välj Copy Layerstyle (kopiera lagerstil)
- Markera ett eller flera lager, högerklicka och välj Paste Layerstyle (klistra in lagerstil)

15. Flera foton i rutnät

Photoshops stödraster/grid hjälper dig att snabbt skapa montage helt för hand.

Skapa ett nytt vitt ark

- Skapa ett nytt papper med File>New (arkiv>nytt)

Visa Grid

Välj View>Show>Grid (visa>visa>stödraster)

Kopiera bilderna

- Beskär bilden fyrkantig
- Använd Move Tool (flyttaverktyget) och dra över det lilla fotot till det nya arket.
- Upprepa

Förminska till rätt format

- Flytta bilden till en jämn ruta i övre vänstra hörnet
- Omforma med Edit> Transform>Scale (redigera>omforma>skala)
- Omforma så att den blir exakt 6 rutor

Flytta runt

Med hjälp av stömlinjer kan jag nu flytta runt och få dem på rätt ställen

16. Ett fotomontage som Christine Burrill

Ett montage av många foton på samma motiv är ett trick jag brukar dra fram ur rockärmen.

Du hittar Christine Burrill på

www.photocollage.com

Gör bilden i rätt storlek

- Image>Image Size (bild>storlek på bild)
- Förstora till papprets storlek minus 15%
- Dubbelklicka på bakgrundslagret
- Image>Canvas Size (bild>arbetsytans storlek)
- Lägg till så att bilden får papprets storlek

Klipp ut första bild-delen

- Välj markeringsverktyget
- Ändra Style (stil) till Fixed Size (exakt storlek)
- Sätt den till 10cm x 7cm
- Gör en markering i bilden
- Välj "Ctrl+J" så blir bild-delen ett eget lager

Upprepa

- Ställ dig i bakgrundslagret igen
- Upprepa klipp-ut processen

Stila lite

- Lagerstil: Drop shadow (skugga)
- Lagerstil: Stroke (ramlinje)

Kopiera lagerstil

- Högerklicka på stilen och välj Copy Layerstyle (kopiera lagerstil)
- Markera ett eller flera lager, högerklicka och välj Paste Layerstyle (klistra in lagerstil)

Förändra varje bild

- Omforma med Edit> Transform>Rotate (redigera>omforma>rotera)
- Flytta ut dem lite
- Flytta lager i lagerordningen

Lyxvarianten

- Förändra varje lager med ljus och färg

17. Ett foto i flera fönster

Tricket här är att det skapas av ett och samma foto. Du behöver bara ett bra foto för att få ihop det.

Gör markeringen

- Öppna en mall
- Ta Magic Wand (trollspöt)
- Klicka i Lager1

Kopiera foto

- Gå till ditt foto
- Markera allt med "Ctrl+A"
- Kopiera med "Ctrl+C"

Kopiera in

- Välj Edit>Paste Into (redigera>klistra in i)

Upprepa

- Klicka igen i lager 1 med Trollspöt
- Klistra in i igen
- Upprepa

Variera

- Omforma varje lager med Edit>Free Transform (redigera>omforma fritt)

18. Smarta Objekt när du skalar mycket

När du skalar ett foto tappar du kvalitet. Smarta Objekt hjälper dig motverka det.

CS2: Layer>Smart object>Group into new Smart Object (Lager>Smarta objekt>Grupp i nytt Smart objekt)

CS3: Layer>Smart object>Convert to Smart Object (Lager>Smarta objekt>Konvertera till Smart objekt)

19. Fejkad akvarellmålning

Supercoolt trick som hjälper dig att handmåla ett foto till ett riktigt konstverk.

Window>History (fönster>händelser)

History Brush (händelsepenseln)

Art History Brush (konsthändelsepenseln)

20. Like som Andy Warhol

Skapa en poster likt Warhols mest kända verk.

Skapa ett nytt vitt ark

- Skapa ett nytt papper med File>New (arkiv>nytt)
- Jag valde 40x50cm

Beskär foto

- Crop tool (beskärverktyget)
- Ställ Width (bredd) till 20cm
- Ställ Height (höjd) till 25cm
- Ställ Resolution (upplösning) till 300ppi

Flytta över bilden

- Använd Move Tool (flyttaverktyget) och dra över det lilla fotot till det nya arket.

Skapa en friläggning

- Ta magnetiskt lass och gör en friläggning
- Select>Inverse (markera>omvänd)
- Tryck "delete" för att friläga

Notera: För repetition av Lasso se moderskeppetse/grunderna

Skapa en färgad box

- Rektangle Tool (rektangelverktyget) - Obs blanda inte ihop med markeringsram
- Dra ut under fotot

Förändra fotot

- Svartvitt med Image>Adjustments>Desaturate (bild>justeringar>tunna ut)
- Kontrast med Image>Adjustments>Curves (bild>justeringar>kurvor)

Stansa ut-effekten

Filter>Artistic>Cutout (filter>konstnärliga>stansa ut)

Färgeffekterna, steg 1, boxen

- Dubbelklicka på den färgade boxen
- Byt färg

Färgeffekterna, steg 2, det mörka

- Ställ dig i lagret för box
- Håll ner Ctrl (cmd på mac) och klicka i Fotot
- Skapa ett nytt justeringslager för Solid Color (solid färg)
- Välj färg
- Ställ dig i fotots lager och sätt Blandningsläget till Screen (raster)

Färgeffekterna, steg 2, det mörka

- Ställ dig i lagret för fotot
- Håll ner Ctrl (cmd på mac) och klicka i Fotot
- Skapa ett nytt justeringslager för Solid Color (solid färg)
- Välj färg
- Stå kvar i det färgade lagret och sätt Blandningsläget till Multiply (multiplicera)

Runda av

- Lägg alla lager i en Grupp
- Kopiera gruppen i tre exemplar till
- Flytta runt grupperna
- Förändra alla färgerna

21. Panoramafoton

En enorm jätteplansch går bara att skapa med ett panoramafoto. Tänk att fylla en hel vägg med en bild.

Guiden fungerar bara i CS3

File>Automate>Photo Merge
(arkiv>automatisera>photo merge)

22. En plansch som Truman Show

Fotomosaik. En bild uppbyggd av tusentals små bilder. Det är så coolt.

Programvara till Windows

Andrea Mosaic

www.andreaplanet.com

Programvara till Mac

MacOSaiX

homepage.mac.com/knarf/MacOSaiX

23. Presenternas makt

Att ge bort en plansch, särskilt inramad, är väldigt roligt.

24. Avslutning

Tack för den här gången.